

İLKÖĞRETİM TÜRKÇE PROGRAMINDA TİYATRONUN NEDENİ, NASILI

IN TURKISH LANGUAGE EDUCATION WHY, HOW THEATRE

Ali BULUT, Kamil SÖNMEZ

Ondokuzmayıs Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bl., Atakum, SAMSUN
kamilsonmez55@mynet.com

Özet:

Günümüzde izleme ve dinlemenin önemi giderek artmakta ve çağdaş eğitim sistemleri görselliği öğretim programlarında ilk sıraya koymaktadır. Görerek ve işiterek öğrenme, öğretimde kalıcılığı sağlarken insan yaşamının büyük bir bölümü izleme ve ardından dinleme üzerine şekillenmektedir. Buna rağmen, eğitim sistemimizde izleme ve dinleme öğretiminin tam olarak yer almadığı görülmüştür.

Tiyatro, Türkçe öğretiminde en kullanışlı yöntem ve tekniklerden biridir. Gerek sözlü anlatım, gerekse de sözsüz anlatımın geliştirilmesinde, anlama-anlatma açısından tiyatro, ders programlarında yer bulamamaktadır. Tiyatro, sadece anadili öğretiminde değil; sanat eğitiminde de vazgeçilmez bir eğitim-öğretim aracıdır. İnsan davranışlarını anlamada ve kendini ifade etmede, çevresini anlamada, yaşamı anlamlandırmada ve ülkelerin gelişmişlik düzeyini yansıtmada önemli bir paya sahip olan tiyatronun, bu inceleme yoluyla, Türkçe öğretim programı ve diğer ders programlarında, hem anadili hem de sanat eğitimi açısından nasıl ve neden yer bulması gerektiğine değinilmektedir.

Abstract :

Today the importance of watching and listening is growing rapidly and contemporary Educational programmes give emphasis to visuality in teaching programmes. While learning thorough and hearing provides performance in teaching, a greater part of human life is shaped watching and then listening. Despite all these , in our educational system teaching watching and listening skills are not used totally.

Theatre is one of the most useful methods and techniques in teaching Turkish language. However the theatre cannot take place in either verbal communication or nonverbal communication and curriculum designs due to comprehension and narration. It is a unique teaching and learning tool in not only first language learning but also in art education. It has an important role in understanding human behaviour and environment, self-expression, interpreting life and reflecting the level of development of countries. This study investigates why and how theatre should take place in Turkish language teaching programs and other course curriculum in terms of both first language and art education.

Key words: Turkish language teaching, first language education, theatre, art education, comprehension and narration.

Anahtar sözcükler: Türkçe öğretimi, anadili eğitimi, tiyatro, sanat eğitimi, anlama-anlatma.

AMAÇ

İncelememizin amacı, anadili öğretiminde ve sanat eğitiminde tiyatroya

nun “Temeleğitim Türkçe Programı’nda” nasıl yer aldığı üzerine şekillenmektedir. Türkçe programında tiyatroya bilinçli bir şekilde yer verilmesi ve tiyatronun bir yöntem ve

teknik olarak programlarda yer almasının zorunluluğuna dikkat çekilmek istenerek, görerek ve işiterek öğrenmenin içinde yer alan tiyatronun sanat eğitimi ve anadili öğretimi çerçevesinde neden ve nasıl düşünülmesi gerektiği üzerine betimsel bir inceleme yolu izlenmiştir.

GİRİŞ

“Tiyatro asla ölmediği için değil, sürekli yeniden doğduğu için ölümsüzdür.” (Ö.Nutku)

Yaparak ve yaşayarak, izleyerek ve dinleyerek öğrenme içinde önemli bir paya sahip olan tiyatro, ilköğretimde ne bir yöntem, ne de bir teknik olarak hak ettiği yerdedir . Okul-içi “Eğitici Çalışmalar Yönetmeliği” (M.E.B.-1983), incelendiğinde “Eğitici Kollar” bölümünde tiyatro, “Müsamere ve Temsil Kolu” olarak adlandırılmaktadır. Tiyatronun kol etkinliği olarak düşünülmesine rağmen, nasıl ve neden yapılacağı üzerinde bir değerlendirme göze çarpmamaktadır. Tiyatronun daha çok edebiyat türü olduğu varsayımı tiyatro etkinlikleri denince akla ilk olarak Türkçeve edebiyat öğretmenlerini getirmekte ve diğer öğretmenleri bu alandan uzaklaşmaya yöneltmektedir.

Tiyatro, bir “yöntem” ya da “sanat eğitimi” alanı değil, öğrencilerin boş zamanlarını geçirebileceği adeta okul-dışı bir etkinliktir . Tiyatro, çoğu zaman profesyonelce yapılması gereken, özel ya da ödenekli tiyatroların işi olan, eğitimin dışında bir yetenek alanı olarak düşünülür.

Eğitim sistemi, tiyatroyu tam anlamıyla içine almadığından ülkemizde halen tiyatro izlemeden üniversite sıralarına gelen bir çok öğrenciyle karşılaşmanız olasıdır. Tiyatronun yaşamın her anında olması ancak izleyicisinin ve eyleyeninin sürekli

katılımıyla doğru orantılıdır. Kökü katılıma dayanan ve topluma dönük etkili sanat biçimi olarak görebileceğimiz tiyatro, toplumun ve bireyin oluşumunda ritüellerden bu güne önemli bir paya sahiptir. Ailede başlayan tiyatro alışkanlığı eğitimle desteklenmedikçe, “dizi toplumu” olmaya devam edeceğimiz bir gerçektir. Yaşama katılmak yerine, yaşamı seyretmek (Bkz.Uzatmalı Gerçekler) (Nutku, Özdemir, 1985) bir alışkanlık haline dönüşecektir.

Tiyatro çok işlevli bir yapıda karşımıza çıkar. “Tiyatronun insanın birden çok duyu organına hitap etmesi ve çeşitli göstergelerle anlatım biçimlerini oluşturması, çok kodlu bir iletişim sistemini oluşturur.” (Günay, Doğan,2001). Tiyatronun bu özellikli yapısı eğitim tarihimiz incelendiğinde Baltacıoğlu'nun bu konu üzerinde durduğu görülür. Bugüne göre bazı noksanlıkları taşısa da, çağdaşlarınca yeterince anlaşılıp, eğitim sistemimize dahil edilememiştir(Özellikle bkz. “Öz Tiyatro” kavramı).

Tiyatro bir yöntem ve teknik olarak eğitiminin her kademesinde kullanılmalıdır. Gerek sanat eğitiminde, gerekse de anadili öğretiminde tiyatronun üzerinde önemle durulması gerektiği bir gerçektir. İncelememiz, anadili öğretimi yönünden tiyatronun “İlköğretim Türkçe Programında” nasıl ve neden yer alması gerektiği üzerine olacaktır. İlköğretim birinci kademedeki ders içi etkinlik olarak sık kullanılması gereken “dramatizasyon” yöntemi ile son çeyrek yüzyıldır üzerinde önemli çalışmalar yapılan “yaratıcı drama” yöntemleri incelememiz dışında kalacaktır.

TEMELEĞİTİM TÜRKÇE ÖĞRETİM PROGRAMI VE TİYATRO

*“İnsan, sözcüğün tam anlamıyla, insan
olduğu yerde oynar ve
o ancak oynadığı yerde tam insandır.”
(Schiller)*

Anadili öğretiminde yöntem/teknik olarak tiyatroyu (oyun, piyes, temsil) Türkçe programı (M.E.B.,1981) içinde bulmak hemen hemen imkansızdır. Programın genel amaçlarınının 1., 2., ve 4. maddelerinde “anlama ve anlatma” açısından: Görüp izlemenin, dinlemenin, konuşmanın ve estetik duygu gelişiminin önemine değinilmektedir. 3. maddede: “Türk dilini sevdirmek,” 5. maddede: “Türlü etkinliklerle öğrencinin kelime dağarcığını geliştirmek,” 8. maddede: “...yaratıcı düşünme yolları kazandırmak,” ifadelerini dikkate aldığımızda tiyatro yoluyla belirtilen amaçlara ulaşabileceğimiz olanaklıdır.

Dili sevdirmek, dilin en güzel yapıtları yoluyla olacaktır. Tiyatro da bu içeriği en iyi yansıtabilecek araçlardan biridir. Ulusal bilincin uyanmasında, insanlığı tanımada, sevmeye, evrensel ulaşmada tiyatronun etkisi göz ardı edilemez. Tiyatroyu bir sanat olarak değerlendirdiğimizde ise, “yaratıcılık” olmadan gerçekleşmeyeceği ilkesi 8. maddenin içeriğiyle örtüşebilir.

İlköğretim 1. kademedede, “Anlama” basamağı altında, “özel amaçlarda” yer alan “dinleme ve izleme” tekniği ile “anlama” tekniği bakımından sınıf düzeyindeki davranışlarda tiyatro ilköğretim üçüncü sınıfa kadar yer bulmamaktadır. Bu çelişki giderilmelidir. 4.-5. Sınıflarda “dinleme ve izleme” tekniği ile “anlama” tekniği bakımından tiyatroya ilk kez yer verildiği görülür. Burada izlenen oyunun olayını, kişilerini, zamanını ve yerini belirtebil-

mek olarak anlama becerisinin geliştirilmesi amaçlanmaktadır.

İlköğretim 2. kademedede “anlatma” basamağı altında sözlü anlatım becerilerinin geliştirilmesi yönünden oyunun, “ana fikrini, yardımcı fikirlerini bulmak”, “anlama” basamağında da olayların sırasını, sebep sonuç ilişkisini, kişilerin fiziksel ve karakter niteliklerini kavrayabilmek” olarak dikkate alındığı göze çarpar. Birinci kademedede ise, “anlatma” basamağında” tiyatro kavramı yer bulmamaktadır.

“İlköğretim Okulları Seçmeli Drama Dersi 1-2-3 Öğretim Programı I” (M.E.B.,1998) incelendiğinde, drama-nın anlamına, çocuk için önemine ve Türkçe öğretimindeki rolüne değinilmesine rağmen, içerik olarak yaratıcı(eğitici) drama yöntemini kapsamı dolayısıyla tiyatroya yer vermediği görülür.

Programda tiyatronun bir yöntem/teknik olarak gerçek anlamda yer bulmaması da önemli bir eksiklikler. Genel amaçlarda yer alan estetik duygu gelişiminin önemi vurgulanmasına rağmen tiyatroya değinilmemesi gene üzerinde düşünülmesi gereken bir durumdur. Programda ana dili öğretimi için tiyatronun, niçin gerekli olduğuna hiç yer verilmediği gibi, nasıl yer bulacağına da değinilmemiştir. Sadece öğrencilerin tiyatroyu nasıl dinlemeleri-izlemeleri gerektiği üzerine davranışlar belirtilmiştir. Programın içeriği göz önüne alındığında, anadili öğretiminde “temel dil becerilerinin” tiyatro yoluyla nasıl ve niçin geliştirilmesi gerektiği bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır.

TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE YÖNTEM OLARAK TİYATRO

“Hayatın kendisinden sonra en canlı, en bütün olan varlık tiyatrodur.”

(İ.H.Baltacıoğlu)

Olayların veya durumların, bir metne bağlı kalarak ya da kalmayarak, canlandırılması (yansılama, aksiyon, canlandırma), oyunlaştırılması, bir nevi gösterilmesi ve bu gösterinin sanatsal göstergelerle biçimlendirilmesi tiyatroyu karşımıza çıkarır. Tiyatro, oynayan (dramatize eden) açısından yaparak-yaşayarak öğrenme modeli olarak “dramatizasyon yöntemi” içinde yer alır. Tiyatro izleyicisi için “gösteri yöntemi” içinde düşünülmelidir. Yani iki boyutlu bir yöntemden söz edebiliriz. Alıcısı ve üreticisi için farklı iki yöntem karşımıza çıkmaktadır. “Gösteri yöntemi” içinde tiyatro seyircisi edilgin değil etkindir. Adeta üretici, dönüştürücüdür. Klasik anlamda seyretmek değil, anlamak, anlamlandırmak, değerlendirmek ve yeniden yaratmak esastır. Burada dikkat edilmesi gereken nokta, seçilecek tiyatro yapıtının öğrencinin seviyesine, ilgi ve gereksinimlerine yanıt vermesi, onu eğlendirmesi, onun dünyasına hitap edebilmesi ve en önemlisi onu zihinsel devinime itebilmesidir.

Programın 1.-5. sınıflar için yöntem başlığı altında genel açıklamalar bulunmaktadır. Sözlü anlatımla ilgili yöntem belirlemede, 7. maddede: “Öğrencilere karagöz, kukla oyunları oynattırmak ve yazılı piyesler temsil ettirmek de serbest konuşmayı geliştirecek birer eğitim yoludur. Sınıf ve okul müsamerelerinde bunlardan yararlanılabilir.” ifadesi tiyatronun bir yöntem/teknik olarak işe koşulabilirliğini göstermektedir. Buna rağmen, diğer dil becerileri için tiyatronun bir

yöntem/teknik olarak ifade bulmaması düşündürücüdür.

Yazılı anlatım yöntemleri içinde 2. maddenin “ç” bendinde: “ Dinlenen ya da okunan parçalarla ilgili yazılar yazmak .” 5. maddede: “ ... öğrenciler, görmedikleri, yaşamadıkları, incelemedikleri konuları yazmaya zorlanmamalıdır.” İfadeleri; görerek, dinleyerek, yaparak-yaşayarak öğrenme çerçevesinde tiyatronun belirtilen hedeflere ulaşmada bir yöntem/teknik olarak kullanılabilirliğini göstermektedir.

6.,7.,8. Sınıflar için “izlenecek yöntem” başlığında bulunan açıklamada: “...derslerde yaparak öğrenme, yaparken öğrenme temel olmalıdır. “ifadesi de özellikle oynayan açısından “dramatizasyon yöntemi” içinde pek tabii düşünülebilir. Gerek sanat eğitimi açısından gerekse de anadili öğretimi açısından tiyatronun yöntem/teknik olarak Türkçe öğretim programı ve diğer programlar içinde bir an önce yer alması sağlanmalıdır.

SANAT EĞİTİMİ VE TİYATRO

“İnsanoğlu doğuştan homo ludens(oynayan insan)’dır.

(J.Huizinga)

Sanat eğitimi olarak tiyatroya değinmeden önce .San’ın konuyla ilgili çarpıcı değerlendirmesini ele almak gerekiyor:” Sanat eğitiminin bir sorunsalı vardır: Sanat mı ön plana çıkacak eğitim mi? Evrensel olan bu tartışmaya ülkemizde birçok sorun daha eklenmektedir: Sanat eğitimi de nedir? Çocuğum sanatçı mı olacak ? Onu önemli ve ciddi derslerinden alıkoymamalıyım: Zaten TV., müzik, sinema yeterince vaktini alıyor... Sanata ilişkin şeyler, ancak boş vakit değerlendirme aracıdır, ne sunuluyorsa

o izlenir, edilgençe.” (San,İnci, 1983). Dolayısıyla ülkemizde mesleğini değil de sanatını yapan birçok sanatçıyı görmemiz bir tesadüf değildir. Okullarda sanatın meslek olarak değil de boş zamanı geçirten eğlenceli bir etkinlik olarak düşünülmesi de bu gözlemimizin bir sonucudur.

Konuya tiyatro açısından baktığımızda değişen bir şey yoktur. Oysa ki, Gardner’ın “Çoklu Zeka Kuramı” incelendiğinde, tiyatronun bu kuramda yer alan zeka basamaklarının çoğunu kapsadığı görülür. Ders planlarının artık çoklu zeka kuramına dönük olarak hazırlandığı günümüzde (Tebliğler Dergisi 2003-Haziran) tiyatro ve diğer sanat etkinliklerinin programlarda yer alması kaçınılmaz olacaktır.

“Günümüzde akademik yaşamdaki başarıya etkisi %20 iken, başarının %80’inin duygusal zekadan geldiği kabul edilmektedir. Bireylerin kendilerini görsel, sosyal, bedensel, duygusal vd. boyutlarla da tanımlamaları önemlidir.” (Üstündağ, Tülay, 2002). Nutku ise, tiyatronun bileşenlerini şu şekilde dile getirir: “Dansın gövdesel hareketleri ve anlatımları, müziğin tartımı, melodisi ve uyumsal bütünlüğü, yazının ölçüleri ve sözcükleri, plastik sanatların çizgi, biçim, yığın ve renk uyumları dediğimiz olgunun tamamlanmasında yer alır.” (Nutku, Özdemir, 2001). Eğitimci Sönmez’in şu çarpıcı değerlendirmesi belki de durumu özetler düzeydedir: “Unutmamak gerekir ki insan yaşamında mantığından çok duygularıyla davranır.” (Sönmez, Veysel, 2001). Sanat yoluyla duyguların eğitilmesi, sağlıklı karar veren ve duygularını sağlıklı kullanan bireylerin oluşumuna öncülük edecektir. Toplumduyarlı insanların yetiştirilmesinde sanat eğitimi kaçınılmazdır. Estetik, yaşamın her noktasında bulunmaktadır.

Önemli olan sanat eğitimi yoluyla insanların içine ulaşabilmek ve yaşamın her noktasına estetik bilinci taşımaktır. Tiyatro da bu bilincin taşınmasında en etkili sanat türüdür. Brecht: “...tiyatronun öğretebileceği en yaralı şey, insanın gerek bedensel, gerekse ruhsal bakımdan nasıl hazla hareket edeceği olabilir.” (Brecht, Bertolt, 1993) diyerek insanı anlama ve anlatmada tiyatronun işlevine değiniyor. Yalçın ve Aytaş’ın bakışı açılarıyla da tiyatro: “düşünerek, inceleyerek ve yorumlayarak okuma, topluluk karşısında rahat konuşmayı, sanat dallarına ilgi duymayı, bunları kullanabilmeyi ve daha da önemlisi bireyin kendini gerçekleştirmesini öğretir.” (Yalçın, Alemdar - Aytaş, Gıyasettin, 2002). Tiyatronun konusu ve malzemesi insandır. Duygu ve düşüncelerin aktarımında etki gücü yüksektir. İnsanı ve diğer canlıları, doğayı, yaşamın her kesitini anlama ve anlamlandırmada tiyatro; hem bir sanat disiplini, hem de haz yoluyla insanı eğiten bir disiplin olarak daima etkisini sürdürecektir.

ANADİLİ ÖĞRETİMİ VE TİYATRO

“Sanat eserleri yoluyla yapılacak anadili eğitimine, sevgi eğitimi; sanat yoluyla eğitim de denilebilir.” (M.Kırcı)

Oflazoğlu, tiyatro sahnesini şöyle tanımlamaktadır: “... dilin lirik, epik, dramatik, bütün marifetlerinin sergilediği bir panayır alanıdır, dilin bayram yeridir.” (Oflazoğlu, Turan, 2001). Buradan sahne yoluyla dilin tüm olanaklarının karşılandığını anlıyoruz. Oflazoğlu, sahne dilini farklı bir üst-dil olarak görür. Adı geçen denemesinde; kimyasal bileşen olan suyun yaşamımızda sıvıdan ibaret olduğunu belirtir. Sahnede ise su, sudan daha

farklı bir şeydir. Hasta yatağında bir insan için su dertlere şifa kaynağıdır. Yunus'tan bir örnekle düşüncesini pekiştirir. "Bir hastaya vardın ise bir içim su verdin ise/Yarın anda karşı gele Hak şarabın içmiş gibi"

Anadili öğretimi iki temel beceri basamağında değerlendirilir: Anlama-anlatma. Anlama basamağı altında, dinleme, okuma, izleme; anlatma basamağı altında da, konuşma, yazma ve devinme göze çarpar. Tiyatro ise bu basamakları birçok yönden kapsar. Özellikle görsel ve işitsel algılama alanı içinde çok önemli bir yere sahiptir. "Dinleme eğitimi için programın ve okulun her türlü olanaklarından yararlanılmalıdır. Özellikle müzik, konferans dinleme, film ve piyes seyretme, eğitsel kollarda görev alma gibi öğrencilere dinleme zevk ve alışkanlığını kazandırma bakımından çok önemlidir." (Demirel, Özcan, 2002). Demirel, bu saptamasında dinleme öğretiminin çeşitli etkinliklerle desteklenmesi gerektiğini belirtmektedir.

Tiyatro sadece dinleme becerisinin geliştirilmesinde değil, izleme öğretiminde de vazgeçilmez bir araçtır. Eğitim görselleştikçe daha kalıcı olmaktadır. "...bireylerin etkili yaşantı edinmelerinde en çok kullandıkları organları gözleridir. Bu nedenle öğretmenlerin öğrencilerinin daha çok gözlerine hitap eden bir öğretim ortamı hazırlamaları, öğretim yöntemi izlemeleri gerekmektedir." (Başar, Erdoğan, 2001). Burada Dale'nin (Çilenti, Kamuran, 1979). "Yaşantı Konisi'ni" hatırlamakta fayda var. "Kendi kendine edinilen yaşantılar" içinde en alttan 4. basamakta izleyen açısından "Gösteriler yoluyla kazanılan yaşantılar" ele alınmaktadır. Tiyatro bu yaşantı içinde birebir bulunmaktadır. Oynayan açısından da tiyatro, drama yoluyla edinilen yaşantılar içine

girmektedir. Böylece çocuk, tiyatro yoluyla ; hem görececek, hem işitecek, hem yaşayacak, hem de yaşatacaktır.

Tiyatro metinlerindeki sözler birçok bakımdan canlıdır. Her sözcüğün altında bir hareket saklıdır. Çocuklara bu metinlerin okutulması onların hayal güçlerini canlandırmada, söze anlam katmada ve hepsinden önemlisi sözün üst-dil işlevini kavramada yardımcı olacak önemli bir araçtır. Türkçe öğretiminde çocuğun sesli okumasını geliştirmede de tiyatro metinleri çok kullanılışlıdır. Çocuk bu metinleri okurken , her sözcüğe duygu katmasını öğrenecek, vurgulama, tonlama, boğumlanma açılarından sesli okuma becerisini geliştirecektir.

Yazma becerisinin geliştirilmesinde de tiyatro etkili bir yöntemdir. Çocukların izlediği oyunlar, gerek özet olarak gerekse de anlam üniteleri kapsamında yazdırmaya elverişlidir. Oyundan alınan izlenimler, oyunun konusu, iletisi, olayları, kişilerin karakter özellikleri çocuklara yazdırılabilir. Tiyatro etkinliklerinden yola çıkılarak yeni oyunlar oluşturulabilir.

Göğüş, oyunlaştırma etkinliklerinin amaçlarını genel-özel amaçlar olarak ikiye ayırır. Özel amaçlarda on beş madde sıralar. Konuşma becerisinin geliştirilmesine dönük olarak belirlediğimiz ilk üç maddenin içeriği şu şekildedir:"

Ana dilini doğru, yerinde ve etkili konuşmayı öğretmek.

Sözcük dağarcığını geliştirmek.

Sesini tümce uzunluğuna göre kullanmayı, duyguya ve anlama göre vurgulamayı, titremeyi öğretmek." (Göğüş, Beşir, 1978).

Demirel de drama tekniğinin yararlarını sıralarken tiyatronun konuşma becerisi yönünden "Dile hakimiyeti ve iyi ifade yeteneğini geliştirir." (Demirel, Özcan, 2003) görüşünü dile

getirir. Yukarıdaki ifadelerden de anlaşılacağı gibi, çocuğun konuşma becerisinin geliştirilmesinde tiyatro oldukça işlevseldir. Özellikle sahnede görev alan öğrenci için: Beden dilini kullanmada, topluluk karşısında kendini ifade edebilmede, sözlü iletişimini güçlendirmede, kendine güven kazanmada tiyatronun etkinliği sü-götürmez bir gerçektir.

Çocuğun bedenini etkili kullanmasında ve devinişsel becerilerini geliştirmesinde; dansın, tiyatronun, balenin, sporun önemi büyüktür. Tiyatro yoluyla çocuk bedenine hakim olmayı, daha tartımlı ve uyumlu hareket etmeyi öğrenecektir. İzleyen açısından da bedenini iletilerini öğrenmede, bedensel şifrelerin çözümlenmesinde yaşam boyu kazanılacak durumlar ortaya çıkmaktadır. Burada Kavcar'ın bir değerlendirmesini ele almamız gerekmektedir:” İnsanoğlu taklit ettiği şeyi öğreniyor, öğrenince ona egemen oluyor, onu kullanabiliyor. Çocuğun konuşmayı ve dili öğrenmesi de taklitle olmaktadır.” (Kavcar, Cahit, 1999). Burada unutulmaması gereken, yaşamda en anlamlı taklit tiyatrodur.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Görüldüğü üzere, çocuğun dil becerilerinin geliştirilmesinde ve estetik eğitiminin sağlanmasında önemli bir etkiye sahip olan tiyatro, gerek İlköğretim Türkçe Programında, gerekse de diğer ilköğretim programlarında yer bulmamaktadır. İçerik açısından tiyatronun “neden’i” göz ardı edilmekte ve nasıl uygulanacağı da bilinmemektedir. Bu konu incelemeye açıktır. Sanat eğitimi açısından bakıldığında ise durum daha iç karartıcı görünmektedir. Tiyatro , seçmeli ders olarak programda yer almalıdır. Okul-içi kol

faaliyetlerine bakıldığında tiyatronun “neden’i “ve nasıl yapılacağı hakkında bir değerlendirme yapabilmek imkansızdır. Dolayısıyla, birkaç iyi niyetli öğretmenin (Türkçe öğretmeni) çabasıyla tiyatroyu okullarda istenilen düzeye getirmek hayalcilikten öteye geçmeyecektir.

Tiyatro alanında çalışan bilim adamları daha çok işin sanat yönüyle ve tiyatrodaki sahneleme üzerine çalışmalar yaparken; eğitimciler ise, işin sanat ve uygulama boyutuna yabancı kalmaktadır. Sorunun çözümünde sanat eğitimcilerinin devreye girmesi ve bu iki disiplini bir araya getirmesi gerekmektedir. Tiyatro ilköğretimin tüm kademelerinde uygulanmalı ve programda yer almalıdır. Hizmet-içi eğitimler yoluyla tiyatro eğitimleri yetiştirilerek çocuğun istenilen davranışları kazanmasında bilinçli bir yol takip edilmelidir. Çocuklar tiyatro oynamaya, yazmaya cesaretlendirilmelidir. Birçok okulda tiyatro etkinlikleri için kullanılabilecek salon bulunmamaktadır. Konuya Bakanlığın acilen el atması zorunludur. Tiyatro yapıtları; çocukların seviyesine, ilgisine, yaşadığı çevreye, duyuşsal hazır bulunuşluklarına uygun, dilin güzel örneklerinden oluşmuş motifleri içermelidir. Tiyatro oyunlarında artistik (sanatsal) yetkinlik beklentisi yerine topluca paylaşma, sorumluluk alma, kendini ifade edebilme, dil becerilerini geliştirme ilkelerinin göz önüne alınması önem taşımaktadır.

Seçilecek oyunlarda ağır dramatik unsurların yer alması engellenmeli, çocukların eğlenerek etkinlik içinde bulunması sağlanmalıdır. Tiyatrodan sadece Türkçe derslerinde değil, diğer derslerde de yöntem ve teknik olarak yararlanma yoluna gidilmelidir.

Kaynaklar

Başar,Erdoğan, 2001, Genel Öğretim Yöntemleri, Samsun, Kardeşler Ofset Matbaacılık,s:132.

Brecht,Bertolt, 1993, Tiyatro İçin Küçük Organon, Çev:Ahmet Cemal, İstanbul, Mitos Boyut,s:27.

Çilenti,Kamuran, 1979, Eğitim Teknolojisi, Ankara, Kadioğlu Matbaası,s:39.

Demirel,Özcan, 2002, Türkçe Öğretimi, 3.Baskı, Ankara, Pegema Yayıncılık,s:270.

Demirel,Özcan, 2003, Öğretme Sanatı, Ankara,6.Baskı, Pegema Yayınları,s:81.

Göğüş,Beşir, 1978, Orta Dereceli Okullarımızda Türkçe ve Yazın Eğitim, Ankara, Gül Yayınevi,s:394.

Günay,Doğan,2001, Metin Bilgisi, İstanbul, Multilingual Yay.,s:239

Kavcar,Cahit, 1999, Edebiyat ve Eğitim, Ankara, 3.Basım, Engin Yayınevi,s:103.

M.E.B.,1981, Temeleğitim Türkçe Programı, Tebliğler Dergisi,Sayı 2098.

M.E.B.,1983, Tebliğler Dergisi, Haziran.

M.E.B.,1998, Tebliğler Dergisi, Eylül.

Nutku,Özdemir, 1985, Uaztmalı Gerçekler, İstanbul,Remzi Kitabevi.

Nutku,Özdemir, 2001, Dram Sanatı, İstanbul, Kabalcı Yayınevi,s:25-26.

Oflazoğlu,Turan, 2001,Dil ve Tiyatro, Mutlak Avcıları, Ankara, T.D.K. Yayınları,s:212.

San,İnci, 1983, Sanat Eğitimi Kuramları, Ankara, Tan Yayınları,s:1.

Sönmez,Veysel, 2001, Program Geliştirmede Öğretmen El Kitabı, Ankara, 9.Baskı, Anı Yayıncılık ,s:153.

Üstündağ,Tülay, 2002, Yaratıcılığa Yolculuk, Ankara, Pegema Yayıncılık,s:133.

Yalçın,alemdar-Aytaş,Gıyasettin,2002, tiyatro Ve Canlandırma Sahneleme Bilgileri, Ankara, Akçağ Yayınları,s:1